

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 198.

V Ljubljani, v četrtek 1. septembra 1898.

Letnik XXVI

Beseda brez fraz.

Daljnovidni smo, da se hočemo še pečati z dr. Gregorič-Koblarjevo disciplinarno preiskavo. Že po naših prvih, do zdaj od nikogar pobitih izvajanjih je vsakomer jasno, da je ta slučaj tako nizek, smešen, a h krati tako surovo krivičen izraz osebne občutljivosti, da se nam zdi bolj primeren za patologa nego za pravnika.

A našo javnost razsvetlja ta najnovejša od deželnega odbora*) izdelana in prižgana baklja tako žalostno, da ne moremo molčati. Kam pridemo po ti poti? Osebna sloboda je vničena po tacih načelih do dobra. Suženjstvo hoče deželni odbor pri svojih uradnikih. In to koncem 19. veka!

Kako grozno se vse maščuje na svetu! Tisti mož, ki je celo svojo borbo proti katoliškemu gibanju naslonil na to, da se mora varovati osebna sloboda političnega prepričanja nasproti cerkveni oblasti, ki je iz te jedine zahteve koval svoje orožje proti nam, ki je samo ta vzrok navajal za svojo surovost, za besnost in podlost svojega lista, tisti mož — pravimo — sedaj v svojem pašaliku ravno to v resnici dela, kar je preje neresnično podtikal in sumničil. To je dosledno samo tedaj, če je moč pravica in če je terorizem značajnost. Skorej se nam ne zdi vredno, da bi brskali v smešnih posledicah, ki nujno slede iz tega dejstva. Naša liberalna zmes ima v vseh svojih tako zvanih odborih tudi dr. Bleiweisa, ki je tudi

*) Prvi odlok je izvršujoč sklep večine dežel. odbora podpisal deželni glavar, drugi pa v odsotnosti glavarja njegov namestnik vodja Povše.

primarij v deželni bolnici. Ti odbori se direktno bojujejo proti osebam deželnega odbora, ki niso njihovi izrečni pristaši. Torej disciplinarna preiskava! Ali ne?! Poskusi naj kedo zahtevati kaj podobnega! Terorizem, ki ga izvršuje voditelj kranjskih liberalcev, bi v kali zadušil vsak tak poskus. »Narod« in vsi listi, če tudi se ne prištevajo med Narodove, bi planili v hudi borbi proti takemu poskusu. Ta primera je seveda himeriška, ker to ni prišlo, in ne more priti nobenemu normalnemu človeku na um.

»Narod« viče in sika čestokrat proti Povšetu in Deteli. »Narodov« glavni urednik se imenuje dr. Tavčar. Ako on nima nobenega spoštovanja do deželnih odbornikov, ako nasprotno on sam, kjer more, izpodkopava sebi neljubim tovarišem veljavo, kje naj se je uče uradniki. Kedo bo spoštoval tistega, ki se sam ne spoštuje.

Po »Narodu« se blatijo vsi liberalcem neljubi možje, ki so v deželni službi. Koblar jih je slišal že nebrojno. Dr. Gregoriču so metali v obraz dokazano neresnico, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti, in ga grdili z ostudno psovko, da je najslabši zdravnik v bolnici. Za nje se ni nobeden potegnil. Mož, ki ga njegovo prestoništvo pusti na cedilu, ki ga ne brani proti dokazano neresničnim očitkom, tičočih se njegovega službenega delovanja, mora pa seveda kot nezmotljivo stolico spoštovati med seboj razdeljeni, razkregani dež. odbor. To so stvari, ki že niso več smešne, marveč ki so naravnost obupne. Da je naš slovenski liberalizem neizmerno škodoval v vseh ozirih in npravno in gmotno skvaril vse, ki so mu prišli v obližje,

je žalostna resnica, ki smo jo vedno povdarjali. Da bi pa ta skvarjenost že razjedla tudi zadnjo trohico razsodnosti, tega si nismo domišljali. Ali je naše javno življenje že res tako na kantu, da so mogoči navedeni pojavi, ne da bi vstal ves slovenski svet k slovesnemu protestu?

Ne, ta razsodba deželnega odbora nam ne gre iz uma. Pribijmo nekaj stvari, ki nam jih kot solnce jasno dokazuje:

1. Pri nas bivajo liberalci in sicer brezozirni, strastveni, za svoje namene z vsakim sredstvom zadovoljni liberalci.

2. Ti liberalci so jedini krivi vsega razpora in razkola med nami. Njihovo geslo je zakotni, nizki, maščevalni boj, njihovo orožje cepec in cestno blato, pa tudi zavratno bodalce. Komer se ne gnjusi tak liberalizem, ni več ozdravljiv.

3. Ti liberalci so še vedno vzrok, da pri nas dejanski v politiki gospodarijo Nemci. Tako zvana sprava — recimo o nji možko besedo — je imela namen Slovence v deželnem zboru združiti proti skupnemu sovražniku. Dejanski vidimo, da jih ni! Z dr. Tavčarjem je šel dr. Schaffer v navedeni preiskavi, brez dvojbe le za to, ker gre dr. Tavčar v drugih stvareh z dr. Schafferjem. Smeje se nam Hein, smeje Schwegel, smejó vsi nemški voditelji na Kranjskem, ker po ti poti ne moremo priti drugam, nego v vedno globlji propad. In tega so krivi jedino le naši liberalci. Zapravili so nam mladino, zapravili vse ideale, zapravili nam bodo kmalu Ljubljano in za njo Slovenstvo. To so resna dejstva, katera sicer ne laskajo malenkostni čistilakomnosti, katera bi pa

LISTEK.

Nova logika.

Gospod vrednik! Jaz odložim sotrudništvo pri Vašem listu. Vi ste starokopitnež, ne poznate napredka, Vaša logika se giblje vedno v starem tiru, in to me jezi. Jezi me pa, odkar sem se naučil iz »Slov. Naroda« nove logike. Vi ste še tako naivni, da vedno mislite na one stare kalupe: Barbara, Dorii, Celarent, Felapto in kakor se zovejo. Jaz pa sem iz »Naroda« zajel dva nova načina, katera Vam tu postavljam za vzgled, da boste vedeli, kako daleč ste v razvoju zaostali:

A) V konsumnih društvih včasih kdo čez mero pije.

Pijanost je škodljiva.

Torej: konsumna društva so škodljiva.

Ta način imenujem anoetični sklep.

B) Kdor podpira liberalcem neljube naprave, vodi narod v pogubo.

Katoliška narodna stranka ne zatira konsumnih društev.

Torej: Katol. narodna stranka vodi narod v pogubo.

Ta novi način imenujem hiperlogični sklep.

Ker je po teh dveh načinih sklepanje veliko ložje, nego po onih starih odrevenelih školastičnih oblikah, bom se odslej poprijel nove logike, ter sklepal tako:

1. Pijanost vodi narod v pogubo.

Na občedijskem shodu se je pri izletu v Kranj nekaj dijakov grše opilo, nego kdaj obiskovalci konsumnih društev.

Torej je bil občedijski shod še pogubnejši od konsumnih društev.

2. Grdo je, če Slovenci za načelnika izvolijo renegata.

Pri delniški družbi za gradbo vrhniške železnice so izvolili barona Schwegla.

Torej: Vrhniška železnica je grda.

3. V konsumnih društvih se več hrane kupi, ker je cenejša.

Kdor preveč je, si pokvari želodec.

Torej: Konsumna društva ljudstvu kvarijo želodec.

Prepričan sem, gospod vrednik, da si zagotovite burno odobravanje, ako pri banketu nastopite s to novo logiko.

Ah, zakaj bi se jaz še držal Vaše stare koščne logike? S tema dvema načinoma lahko pridem do sklepov, do katerih ne bi mogel priti z vsemi školastičnimi načini, tudi če vzamem na pomoč vse sofizme, kar jih našteva Aristotel. Če bi rabil kak dijak pred pedantičnim školastičnim profesorjem novi »hiperlogični« sklep, bi seveda padel »mit Trompeten und Pauken« — iz tega se vidi, da je školastika škodljiva tudi s socijologičnega stališča, ker jemlje ljudem kruh. A naša nova kultura se je razvila na podlagi novega sklepanja, politika brez »anoetičnih« sklepov je danes sploh nemogoča. Zato »Narod« in njegovi tako sovražijo školastiko. Seveda, stara logika je nasprotna njih kulturi in politiki.

Jaz se Vam torej odtegnem. Glejte: če grem kot klerikalec v konsumno društvo pit pol litra vina, vpijejo: Ta je pijanec! Kot liberallec smem biti pijan kot muha, in rekó mi: Dobro volje je!

Ce kot klerikalec malo glasneje govorim, kot po navadi, me že denejo v »N.« kot »katoliškega razgrajča«. Kot liberallec smem kričati, in reče se: Navdušen narodnjak je! Če mi pride misel, da se oženim, pravijo: Glejte katoliškega hinavca! Kot liberallec smem hoditi po vseh polzkih potih modernega sibirarstva, in rekó mi: Mlad, fin mož je, ki pozna svet. Če vstopim v katoliško društvo, me zmerjajo, da sem »farovski stipendist« (če tudi stradam in če tudi so Knafljevi stipendisti farovski stipendisti), če sem liberallec, se reče: Častno podporo ima. Če sem liberallec, smem utajiti izrečene besede, kakor moji kolegi liberalni visokošolci, in svoje nasprotnike zmerjati, da so lažnjivci in obrekovavci, ali ni to prijetno? Nova logika zahteva novo moralo, po morali se ravna vsa politika, in zato zahtevam, gospod vrednik, da mi takoj vrnete vse prošnje, ki sem jih vložil za farovške stipendije. Če mi jih ne vrnete v enem tednu s spričevali vred, Vas bom tožil, kakor je moj prijatelj Janko žugal društvu »Radogoj«. Vzemite to ad notam! Priporoča se Vaš

ne več Vaš

Exscholasticus.

morala izzvati tem trdnejši zavezo vseh tistih, ki jih poznajo.

4. Pojdi, kamer ti drago in govori s kakim Narodovcem. Vsak ti pozabavlja zoper Narod in povsod zaslišiš nezadovoljnost proti njegovemu glavnemu uredniku in voditelju slovenskih liberalcev. A kaj sledi iz tega? Nič, prav nič; tisti možje, ki so dlje časa jedli politiški močnik iz Narodove skleda, so v besedah dobiti kmalu za vse; v dejanju se le v najizjemnejših slučajih moško odtrgajo. To hinavstvo, to nedoslednost, to babjo boječnost imajo od liberalstva! Rohné in kriče, če jih nobeden ne sliši, kujajo se po malem tudi vpričo svojih glavarjev, a ko zagrmi nad njimi teroristiška tromba, se brž sesedejo in — jezik za zobe, roke na klop, kot se jim ukaže.

Sklenimo: Nadaljevanje švabske pesmi, katere dve vrstici smo zadnjič članku »Nabulium« postavili na čelo, veljaj liberalcem in liberalstvu. Slove pa tako-le:

»Was kreucht den dort im Busch herum?
Ich glaub es ist Nabulium.«
»Was hat es denn zu kreuhen dort?
Frisch Kameraden, jagt es fort!«

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. septembra.

Agitator Rokitsansky. Več kot jedno leto se že vlačijo znani »katoličan« baron Rokitsansky po štajerskih vaseh, zbira kmete krog sebe, jim razlaga, kako bi on rešil kmečki stan, poskuša ustanoviti nekako kmečko stranko, pri tem pa se prikrito zaganja v katoliško mišljenje poštenega prebivalstva. Kamor pride, streljajo s topiči in belo oblečene deklice trosijo pred njim dišeče cvetje. On pa stopa med njimi v elegantni kmečki opravi. Spremlja ga baje navadno tudi neki »duhovnik«, ki jako marljivo agituje proti katoliški ljudski stranki. Vsi govori gospoda barona se sučejo okoli jedinega predmeta, da konservativna stranka »izdaje« kmečke koristi. Koncem zborovanja naprosi baron vselej zbrano občinstvo, da naj volijo odslej v državni zbor može njegovega kopita (njega samega seveda v prvi vrsti). — Katoliška ljudska stranka gleda mirno, kako rogovi ta »katoliški« baron; njena dolžnost bi bila, da pojasni narodu, kam meri agitacija barona Rokitsanskega.

Ogerska krona odstranjena. Madjarske novine poročajo: V Pečuhu so nedavno dovršili novo domobransko kadetsko šolo ter na pročelje postavili veliko in krasno ogersko krono, katere pozlačenje je stalo 240 gld. V Pečuh pa pride zapovedujoči general knez Lobkovic ter si ogleda tudi kadetsko šolo. Ko se vrne v Budimpešto, stori takoj potrebne korake, da se odstrani ogerska krona s šole. Vspeh je bil, da je v Pečuh prišel vladni tajnik ter ukazal odstraniti ogersko krono. Vsled tega velik hrup v mažarskem taboru.

Nemški katoliški shod v Krefeldu je zopet vzbudil liberalne krokarje v gozdu protikatoliškega časništva. Nemškim katolikom podtikajo židovski in protestantski listi razne zlobne nakane, a tolažijo se, da vse na shodih sklenjene resolucije ostanejo itak le na papirju. Uprav zlobne in neslane pa so opazke glede Petrovega novčiča. Tako židovski listi dajejo svete papežu, naj jemlje letno rento, katero mu je zagotovila italijanska vlada. To more nasvetovati le umazana duša, ki nima načel, ne poštenja.

Protí socijalnim demokratom v armadi je izdalo nemško državno vojno ministerstvo sledeči ukaz: Podčastnikom in moštvo se službeno prepoveduje: 1. Vsako vdeleževanje pri zvezah, shodih, svečanostih in denarnih zbirkah, ako nimajo k temu posebnega službenega dovoljenja; 2. kazanje revolucionarnega ali socijalno-demokratskega mišljenja, zlasti z vzkliki, popevanjem ali podobnimi izjavami; 3. naročevanje in razširjevanje revolucionarnih in socijalno-demokratskih spisov, kakor tudi donajanje takih spisov v vojašnice in sploh službene prostore. Dalje se vsem, kateri so v aktivni vojski, službeno zapoveduje, da takoj službeno naznanijo, ako zvedo, da so revolucionarni ali socijalno-demokratski spisi v vojašnicah ali drugih službenih prostorih. Te prepovedi in zapovedi veljajo tudi za tiste, ki pridejo k vojaškim vajam, in one, ki prihajajo že po prestani vojaški službi k nadzorovalnim

vajam, v kolikor velja zanje vojaški kazenski zakon. Ta odredba bo izdala nekako toliko, kakor zvonjenje po toči.

Intoljativna ruskega carja je zadela že prve dni na velike ovire. Francozom ni po volji carjev miroljubni oklic, in preje tako trdna zveza rusko-francoska se je jela rušiti. Nekateri francoski listi pišejo, da naj bi se francoski zastopnik niti ne udeležil mirovne konference. Vzrok temu je jasen: Francozi ne morejo pozabiti Alzacije in Lotaringije. Belgijski general Brialmont je izjavil, kakor poroča »Köln. Volkszeitung«, da je glavni vzrok neprestanega oboroževanja evropskih držav ta, ker Francija trdovratno namerava osvojiti si zopet Alzacijo-Lotaringijo. Vsled tega je Nemčija prisiljena, da se vedno bolj oborožuje, ostala Evropa ji mora seveda slediti. Ker ima Francija še danes isti namen, pravi general, bode poskus carjev brezuspešen. — Tudi na Nemškem ni vse tako navdušeno, kakor se poroča. Glasilo nemško socijalne demokracije pravi, da je carjev predlog le zvita spletna ruske diplomacije, manever, da se preloži neizogibna vojna med Rusijo in Anglijo, dokler se Rusija dosti ne pripravi. Carjevega manifesta ne smatra ta socijalistični list kot začetek večnega miru, temveč kot početek strašnega prelivanja krvi; ta manifest dokazuje, da je vojna nevarnost večja in bližja, kakor pred desetletji. — To so prva znamenja, da carjev blagi predlog ne bode dosegel velikega svojega namena.

Kraljica Viljemina holandska je dovršila včeraj, dne 31. avgusta, svoje osemnajsto leto in s tem nastopila faktično vlado države, ki se sicer ne šteje med evropske velesile, katera pa glede kolonialne politike zavzema za Anglijo in Francijo prvo mesto. Kraljica Ema, ki je vladala od dne 23. novembra 1890., t. j. po smrti Viljema III., zadnjega moškega potomca oranjske rodbine, je odložila včeraj v oklicu na narod vse časti in pri tem v lepih poslovnih besedah klicala božjega blagoslova na svoj narod in novo kraljico. Mlada kraljica je jako izobrazena, uneta za vladarstvo in trdno odločena, po vzgledu svojih slavnih prednikov vladati državo holandsko. Kronanje se vrši dne 6. septembra.

Cerkveni letopis.

Spomini na župnika Janeza Dolžana.

(Dalje.)

Poprej je bil zmerom krepkega zdravja, kot izvrsten pešec je bil znan od dijaških let naprej. Kal bolezní mu je zasadil čuden dogodek.

V Žbandaju je bilo. V temni in viharini noči zasliši blizu župnišča silno izdihovanje in ječanje. Dolžan vstane, odpre vrata in hiti naravnost tje, od koder je prihajal stok. Grozen prizor! Blisk za trenotje razsvetli gosto temoto in tedaj zagleda pred seboj človeka z odsekanima rokama, vsega v krvi in ranah.

Ker je bil nesrečnik tako slab in pomoči potreben, ga je najprej ogrnil s svojo suknjo in nato sklical druge ljudi, da so ga prenesli v župnišče v varno zavetje. Pozneje se je izvedelo, da je bil ranjenec malopriden človek, ki je prišel grozdje krast tisto noč; posestnik ga je sam zasačil, neusmiljeno se maščeval nad njim in ga popustil razbitega pod milim nebom. Vse to mi je pravil pokojnik ter pristavil, da se je takrat hudo prehladil in začel kmalu bolehati; le to je zamolčal, da si je sam svojo suknjo slekel in odel nesrečnika. Bolezen je napredovala. Hudo unetje pljuč, ki ga je pripravilo že na kraj groba, je sicer prebolel, toda lotila se ga je trdovratna mrzlica; zdravniki so mu naznanili, da se mora za vselej posloviti od Istre, če hoče še kedaj okrevali.

To je bilo uzrok, da je poprosil l. 1876 škofa Pogačarja, naj ga blagovoli vsprejeti v ljubljansko škofijo. Škof z veseljem ustreže svojemu rojaku.

V domovino prišedši je služboval najprej kot župnik v Tujnicah. Toda ker ondotni hriboviti svet ni bil ugoden za njegovo rahlo zdravje, je dobil po 4 letih izpraznjeno župnijo Ihan. V Ihanu, kjer je ostal celih 12 let, se je čutil prav srečnega; ljudstvo ga je močno ljubilo, kar pričča tudi okolnost, da je prihitele 8 Ihancev k njegovemu pogrebu. Le jedne reči je pogrešal, namreč zdravja, zopet je bil v smrtni nevarnosti. Pomoči je iskal pri zdravnikih in v toplicah, malo se mu je zbolj-

šalo; v Slatini se je osebno seznanil s Strossmayerjem.

L. 1892 je zatisnil oči na Trsteniku župnik Ignacij Gregorič. Takrat dojde Dolžanu prijateljsko pismo iz Ljubljane, v katerem mu tedanji generalni vikar dr. Pauker naznanja, da je izpraznjena župnija, ki bi bila za njegovo zdravje skoraj gotovo ugodna — Trstenik.

Dolžan Trstenika ni nič poznal. Obrnil se je do prijatelja A. Golobiča v Cerklje s prošnjo, naj mu opiše, kakšen je Trstenik. Nasledek nam je že znan. Ihanski župnik je vsprejel dobrohotni svet, poslal prošnjo v Ljubljano, meseca avgusta leta 1892 je bil že imenovan za župnika trsteniškega.

Novo službo je nastopil šele na kvaterno nedeljo v adventu.

Slutnja umrlega generalnega vikarja se je izpolnila. Na Trstenik je došel Dolžan ves slaboten in shujšan. Že prvo leto se mu je obrnilo na bolje; po dveh letih se je kar pomladil ter postal polnega in cvetočega obraza. Vesel je bil in zadovoljen; upal je gotovo sam, in vsi, ki smo ga poznali, smo mislili, da bo vse to trajalo dolgo vrsto let. Ali letos 16. avgusta — ni še preteklo popolnoma 6 let, odkar smo ga dobili v svojo sredo — je nastopila strahovita katastrofa.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. septembra.

(Občni zbor »Leonove družbe«.) Opozarjamo vse razumnike na občni zbor »Leonove družbe«, ki se vrši dne 5. septembra tega leta. Mi smo trdno preverjeni, da ima »Leonova družba« veliko nalogo, a da jo je mogoče rešiti le z združenimi močmi. — Zatorej pridimo v obilnem številu na zbor!

(Osebnosti.) Tajnik pri dež. vladi kranjski pl. Cron in vodja okr. glavarstva v Črnomlju, nadkomisar Orešek, sta dobila naslov in značaj okr. glavarja. — Peter Golmajer, delavec v tovarni K. Mallyja v Trziču, je dobil od cesarja srebrni križec za zasluge, ker služi že nad 50 let pri istem podjetju. — Profesor na gimnaziji v Zadru, Tomo Brajković, je imenovan ravnatelj. — G. Anton Kaspret, profesor v Gradcu za dunajsko zgodovinsko komisijo v tukajšnjem muzeju zasleduje spise, ki se tičejo habsburške zgodovine od l. 1526.

(Jeranova dijaška miza.) Za podporo pri Jeranovi dijaški mizi se je do sedaj oglasilo že toliko prosilcev, da je popolno nemogoče vsprejeti še kaj novih prosilcev, ker ne vemo, ali bo mogoče celo leto podpirati že sedaj vsprejete dijake. Toliko v pojasnilo na razna vprašanja, da začetkom šolskega leta ne bo v zadregi oskrbnitvo dijaške mize, ker pri najboljši volji ne bo moglo vsprejeti novih prosilcev, in stariši, ki bi se morebiti na to zanašali in bi svojim dijakom drugače ne poskrbeli za hrano.

V Ljubljani, 1. septembra 1898.

A. Kalan,

oskrbnik Jeranove dijaške mize.

(Državna podpora.) Poljedelsko ministerstvo je iz državnega melioracijskega zaklada dovolilo še 847 gld. 65 kr. za višje troške pri osuševalnih delih v račenski in lučenski dolini.

(Deželnemu odboru kranjskemu) je rektorat živinozdravniške šole v Lvovu prijavil pogoje za vsprejem dijakov v ta zavod, na katerega se abiturijenti in stariši slovenski prav posebno opozarjajo. Kdor hoče z letom 1898/99 vstopiti kot redni slušatelj, mora dokazati, da je na kaki tuzemski srednji šoli (gimnaziji ali realki) z dobrim uspehom prebil zrelostno skušnjo. Izjemoma dovoljuje c. kr. naučno ministerstvo vstop tudi kandidatom, ki so dovršili kako srednjo kmetijsko šolo ter tamkaj dobili zrelostno spričevalo. Vpisovanje se vrši od dne 1. do 8. oktobra t. l. Učna doba je določena na štiri leta ali osem semestrov. Predavanja so poljska, vendar so profesorji zmožni tudi drugih slovanskih jezikov, tako da se dijak pri izpitu lahko posluži tudi materinščine. Zavod — jedini v naši monarhiji s slovanskim učnim jezikom, kar slušateljem slovanskih narodnosti gotovo zelo olajšuje učenje živinozdravništva — ima na razpolaganje veliko materijala, konj, goveje živine in drugih domačih živali. Življenjske razmere v Lvovu so jako ugodne.

(Slovenskega zidarskega in tesarskega društva) slavnosti udeležé se glasom doslej došli naznanil naslednja društva: Zanatlijsko društvo v Zagrebu, pevsko društvo »Slavec«, pevsko društvo »Ljubljana«, pevsko društvo »Zvon«, pevsko in tamburaško društvo »Zvon« v Šmartnem pri Litiji, tamburaški klub »Zvezda«, čitalnica na Viču, čitalnica iz Renč pri Gorici in slovenska krščansko-socijalna delavska zveza. Ako katero narodno društvo po pomoti ni dobilo vabila, se tem potom naprosi, da svojo udeležbo takoj prijavi blagovoli.

(Potres) so čutili v torek po noči ob 11. uri 40 minut v Litiji in okolici.

(Konkurzni izpiti v lavantinski škofiji.) Župnijske izpite so delali te dni v knezoškofijski pisarni gg.: Ivan Doberšek, kaplan na Paki; Fran Kurt, kaplan na Starem Trgu; Gašper Kačičnik, duhovnik v Dramljah, in Anton Veternik, kaplan v Braslovčah.

(Knezoškofijsko deško semenišče v Mariboru.) Za prihodnje šolsko leto so bili v mariborsko deško semenišče sprejeti sledeči gimnazijci: Ašič Ivan iz Laporja, Barlič Mihael iz Vidma, Bogovič Ivan iz Artiča, Brezočnik Karol iz Št. Lorenca pri Mariboru, Janžekovič Fran iz Št. Lorenca na Goričkem, Krajnc Karol iz Št. Jurja na Ščavnici, Lever Ivan iz Šmartina, Mastnak Leopold iz Slivnice pri Celji, Medved Štefan iz Cirkovcev, Pavlič Peter iz Št. Lorenca pri Mariboru, Petek Simon iz Sv. Marjete niže Ptuja, Rajšp Ivan iz Spodnje Poljskave, Zorman Jožef iz Sv. Trojice na Goričkem in Žnidarič Jakob iz Središča. — Vsprejetih jih je torej 15, a prosilcev je bilo 86.

(Iz vode) je rešil minolo nedeljo 17letni Miha Tičar iz Podrečja osemletnega Pavliča iz Domžal, ki se je že topil v Bistrici. Dne 25. m. mes. je Primož Medževac iz Zalega Loga rešil iz Kokre desetletnega Fr. Kendo.

(Dekleta Marijnih družb) imajo letos na angelsko nedeljo shod na Šmarni Gori, kakor so ga imele vlani pri sv. Joštu na isti praznik. Pričakuje se mnogo udeleženk.

(Lahonska predrznost.) V mnogobrojnih člankih smo že opisovali neznosne, naravnost škandalozne politične razmere v Istri. V državnem zboru so razni poslanci opozarjali vlado na isterske razmere. Toda vsi dobri sveti padajo na skalovita, nerodovitna tla. Vsled tega raste greben lahonskim prvakom v avstrijskem Primorju, da slovansko prebivalstvo, ki tvori veliko večino, imenujejo in smatrajo kot tujce, ki ne smejo uživati državljskih pravic. Krona vseh predrznostij pa je pritožba, katero je te dni znani poslanec dr. Bartoli v imenu društva »Societa politica Istriana« poslal na grofa Thuna proti školoma na Krku in Trstu. Ta pritožba, katero je objavila večerajšnja »N. Fr. Pr.«, trdi, da se isterska duhovščina z malimi izjemami peča le s politiko, seveda v slovanskem smislu. In krški škof, msgr. dr. Mahnič, kakor tudi tržaški, msgr. Šterk, daje ta vzgled in vspodbudo politikujoči duhovščini. Slovanski duhovniki vodijo ljudi k volitvam, ti jih hujskajo in navdušujejo proti lahomom, ti zlorabljajo vero v svetne namene itd. — Vidi se, da so vsi liberalci katerekoli narodnosti hodili pri židovskih časnikarjih v šolo. Ako je kdo tako zaslepljen, da trobi v njihov rog, potem velja kot »vzgleden« duhovnik. Ako se žrtvuje iz prepričanja za svoj narod, razupijejo ga kot hujskača. Upamo, da bode grof Thun to lahonsko pritožbo vrgel v koš, ker družega ni vredna.

(Rezervist s tremi otroki.) Neki rezervist, čegar žena je ležala doma nevarno bolna, je moral priti v Olomuc k vojaškim vajam. Seboj je pa privedel tri otroke in najmanjšega je pripeljal celo v vozičku. Očeta-vojaka, ki je bil v toliki zadregi, so odpustili od orožnih vaj.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Šola bode sestajala iz dveh letnikov in pripravljalnega tečaja, v katerem se bodo oni aspirantje izobraževali, ki se pri vsprejemni skušnji za prvi letnik niso izkazali s potrebnim znanjem, vendar pa pokazali primerno sposobnost za nadaljno izobrazbo.

To podlago organizacije sem jaz kakor tudi gospod minister za uk in bogočastje odobril,

zlasti ker je učna tvarina omejena na malo, a za trgovino jako važnih strok in ker je res treba prilike, da se temeljito nauči najvažnejših trgovskih jezikov (angleški, francoski, španski in laški).

Ker bode vsled tega zavoda naša vnanja trgovina lahko razpolagala s sposobnimi močmi, ki bodo tudi za naprej uživali stalno podporo trgovinskega muzeja, ki se peča s praktičnim pospeševanjem našega izvoza, sem prepričan, da se bo s tem zavod ustanovil, ki bo v okviru svojega delovanja s tem, da nudi naraščajočemu trgovskemu stanu modernemu trgovanju primerne praktične vednosti, gotovo tudi sposoben pripraviti pot bodočemu razvoju naših mejnarodnih trgovinskih zvez.

Da bi se pa ta vpliv čim preje pokazal, potrebuje ta zavod deloma razumnega pospeševanja naših gospodarskih krogov s tem, da za to namenjeno mladino na to opozarjajo in da darujejo vzorne zbirke za izvoz sposobnih izdelkov, deloma potrebuje materijelne podpore obstoječih gospodarskih korporacij v obliki letnih doneskov in podelitve ustanov posameznim obiskovalcem.

Z ozirom na zadnje opozarjam na to, da bode letna potrebščina zavoda znašala okoli 43.000 gld., od katerih se bode 20.000 gld. z dovoljenjem državne podpore pokrilo.

Ker izvozna akademija c. kr. avstrijskega trgovinskega muzeja začne svoj pouk dne 1. oktobra t. l., vabim čestito zbornico, da se krepko potegne za toli zaželjeno pospešitev podjetja in da se v ta namen nadalje domeni s trgovinskim muzejem.

(Dalje sledi.)

Gospodarska organizacija.

Načelnik dr. Ivan Šusteršič se je vrnil s potovanja in prevzel zopet osebno vodstvo »Ljudske posojilnice«, »Gospodarske zveze« in »Zveze kranjskih posojilnic«.

Hranilnica in posojilnica v Št. Jakobu ob Savi se je registrovala in bode začela v nedeljo poslovati.

Načelnik je g. župnik Gregor Jakelj.

Hranilnica in posojilnica v Šturijah imela je v avgustu sprejemkov . . . . . gld. 2820-03
izdatkov . . . . . » 1589-80
tedaj denarnega prometa . . . . . » 4409-83

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1787-68, vzdignilo nič.

Posojila se je dalo gld. 585—, vrnilo nič.

Članov ima posojilnica 21.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 1. septembra. Dvorne slavnosti povodom cesarjeve vladarske 50letnice bodo trajale od 29. novembra do 2. decembra; kolikor je doslej znano, se bodo teh slavnostij udeležili: ruski veliki knez Vladimir, italijanski prestolonaslednik, saksonski kralj in kraljica, rumunski in srbski kralj. Nemški cesar Viljem se slavnosti ne bode mogel udeležiti, ker se še ne bode vrnil iz vzhoda; pride pa na Dunaj s cesarico Avgusto Viktorijo 14. decembra, da osebno izrazi čestitke.

Dunaj, 1. septembra. Vlada skuša na vsak način pripraviti državni zbor za redno delovanje. V ta namen skliče, kakor se govori, še pred državnim zborom načelnike posameznih klubov k posvetovanju. Grof Thun hoče baje nekoliko premeniti jezikovni naredbi v nemškem smislu, čemer bi zmernejši Čehi ne ugovarjali, ker bi bilo sicer mogoče, da druga vlada prekličje naredbi.

Moskva, 1. septembra. Na povelje cesarja Viljema je general Werder vpričo vojaške deputacije položil venec na spomenik Aleksandra II. — Na pozdrav plemenitaškega maršala in zastopnikov moskovske gubernije je odgovoril car Nikolaj: »Posebno drago mi je, da se danes vsa Rusija spominja dobrote mojega starega očeta, ki je bila potrebna v blagor države. Da se je to delo tako mirno in srečno izvršilo, pripomoglo je plemstvo. Jaz in Rusija tega ne bova pozabila.« Med obedom dne 28. avgusta je rekel car vitezom sv. Jurija: »Vesel sem, da vas zopet vidim. Hvala vam! Napijem na vaše zdravje. Hura.«

Pariz, 1. septembra. »Agence Havas« je izvedela iz posebnega vira, da je vojni minister Cavaignac takoj pri nastopu naročil nekemu častniku, naj pregleda vse Dreyfusove akte. Ze 5. avgusta je častnik zasledil ponaredbu ter jo šele pred včeraj naznanil ministru, ko se je vrnil v Pariz. Vojni minister Cavaignac je po generalu Gonse poklical Henryja ter ga zaslišal v pričo generalov Rozerja in Boisdeffra. Izprva je polkovnik Henry trdil, da je dotična listina prista. Ko pa so ga opozorili na nekatere razlike, je priznal, da je dostavil zadnji stavek. Konečno pa je izjavil, da je sam spisal vso listino. Nato so ga odvedli v zapor na Mont Valerien. Govori pa se, da vojni minister vsled te ponaredbe ni še prepričan o nedolžnosti stotnika Dreyfusa, in da se ne bode pričela nova preiskava proti Dreyfusu.

Pariz, 1. septembra. Predsednik Faure je podpisal odlok, s katerim je Esterhazy odslovljen iz armade. Ministerski svet se je včeraj dvakrat sešel. Delcasse je naznanil okrožnico ruskega carja glede razorozenja. Vojni minister Cavaignac je sporočil, da so zaprli Henryja. Peytral je pojasnil finančni položaj. »Liberté« poroča, da je večina kabineta za to, naj se iznova prične Dreyfusova pravda; širi se govorica, da bode Cavaignac še danes zahteval, da odstopita generala Gonse in Boisdeffre, ker nista Henryjeve goljufije zaprečila.

Pariz, 1. septembra. »Figaro« piše, da bode radi zadnjih dogodkov morda sklican državni zbor k izvanredni seji, in pristavlja, da se celo govori o izvolitvi velike preiskovalne komisije.

Pariz, 1. septembra. Oberst Henry se je usmrtil z brivnim nožem. Načelnik generalnega štaba Boisdeffre je podal ostavko.

Cetinje, 1. septembra. V Gusinju je velik požar uničil 350 hiš in več mošej; več oseb se je ponesrečilo.

Carigrad, 1. septembra. Turški časniki pozdravljajo ruski mirovni poziv. Na turškem dvoru je ruski predlog vse iznenadil; nekateri krogi sodijo, da je ta predlog v zvezi s tajnimi nameni.

Madrid, 1. septembra. Na vladno povelje so preiskali stanovanje nekega jetniškega nadzornika v Valenciji, ker je bil na sumu, da ima skrito orožje Karlistov.

Amsterdam, 1. septembra. Posebna izdaja uradnega lista objavlja od vseh ministrov podpisano proklamacijo kraljice Viljamine, ki se zahvaljuje prebivalstvu za ljubezen in udanost in materi-kraljici za lepe vzglede.

Newyork, 1. septembra. Predsednik Mac Kinley je sporočil španskemu admiralu Cerveri in častnikom, naj se pripravijo za odhod v domovino.

Svila za nevestine obleke 65 kr.

do gld. 14-65 meter — istotako črna, bela in barvena Hennebergova svila od 45 kr. do gld. 14-65 meter — v najmodernejših tkaninah, barvah in vzorcih.

Na zasebnike poštne in carine prosto na dom. — Vzorci obratno. — Dvojni pismeni porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg

(c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 56 6 6

Umrlil so:

30. avgusta. Albina Šorn, uradnika vdova, 43 let, Suknarske ulice 3, jetika.

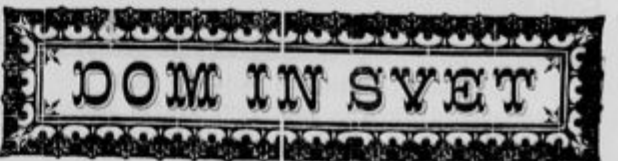
31. avgusta. Ema Hudales, stražnika hči, 4 mesece, Konjušne ulice 2, jetika — Tomaž Ženko, posestnik, 61 let, Krakovske ulice 12, mrtvoud. — Vladimir Zajc, črkostavca sin 1¹/₂ leta, Hranilnična cesta 8, želodčni in črevesni katar.

V otroški bolnišnici:

30. avgusta. Karol Hönigman, najdenec, 4¹/₂ leta, meningitis bacilaris tubercul.

V hiralnici:

30. avgusta. Marka Skrabar, mizar, 26 let, Ileopsoites tubercul.

Vsebina 17. zvezka 1898:

Kremser-Schmidt, slaven slikar. (Spisal Viktor Steska.) — Mrlič in bolnik. (Zložil Ant. Medved.)

— Volja in nevolja. (Slika iz življenja v pismih. Spisal Velimir.) [Dalje.] — Ob Balkanu. (Spomini iz Bolgarije. Spisal J. Repina.) — Biserji. 48, 49. (Zložil Anton Hribar.) — Drobtine. (Spisal Janko Barle.) — Le pevaj! (Zložila Posavska.) — Slovenska liturgija pri južnih Slovénih. (Povestne črtice. Poleg M. Mesića, S. Ljubiča i. dr. sestavil Andrej Fékonja. [Dalje.] — Andreejevo potovanje proti tečaju. (Spisal profesor dr. S. Šubic. [Dalje.] — Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Evang. Krek. [Dalje.] — Književnost: Slovenska književnost. Biserolja. — Razne stvari: Naše slike. Glasba. — Na platnicah: Pogovori. Koseskega slavnost. Narodna pesem. Napitnica. — Slike: Kremser-Schmidt. — Muza Melpomena. (Star kip v Vatikanu.) — Mladenka. (Risal Anton Koželj.) — Moravče. (Fot. Dav. Rovšek.) — Bled. (Fot. Gust. Pirc.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
31 9 zvečer	736.6	17.1	sr. sever	jasno	
1 7 zjutraj	738.2	13.5	brezv.	dež	0.0
2. popol.	730.1	17.6	sl. jug	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 16.8°, za 0.2° pod normalom.

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedijake 1 gld., za dijake 60 kr.
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V. Matzleinsdorferstrasse 76, IV., 30.

Zahvala.

591 1-1

Povodom prezgodnje smrti našega iskreno ljubljenega sina, oziroma brata in svaka

Miro-ta

izrekamo srčno zahvalo za izkazano sočutje, vsem udeležencem pogreba, častiti duhovščini, zlasti pa velečast. g. župniku Malenšku tudi za velikodušne obiske v dolgi boleznirajnekega, gg. profesorjem, gg. darovateljem vencev, g. pevovodji učitelju Adamiču ter gg. pevcem-učiteljsčnikom za krasno petje.

V Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

Rodbina Fatur.

593 1-1

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nepozabna soproga, oziroma mati, stara mati, sestra in tašča, gospa

Neža Jakopič roj. Dolžan

po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, v sredo, dné 31. avgusta, ob 11. uri zvečer v 70. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. Truplo predrage rajnce se bo preneslo v petek, dné 2. septembra t. l., popoldne ob 6. uri iz hiše žalosti Na mirji št. 4 k večnemu pokoju na pokopališče sv. Krištofa. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Blag ji spomin.

V Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

Franjo Jakopič, trgovec in posestnik, soprog. — Josip Jakopič, Rihard Jakopič, sinova. — Terezija Debevc, Marija Heren, hčeri. — Miroslav Heren, Hinko Debevc, zeta. — Marjeta Juhn, Apolonija Dolžan, sestri. — Vsi vnuki in nečaki.

Na prodaj je nov 574 3-3

pol pokrit voz

v kateri se vpreže jeden ali dva konja.
Natančneje pové upravništvo »Slovenca«.

Koverta s firmo
priporoča
„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

586 3-1

592 3-1

Razglasilo.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo II. praktikanta

z letnim adjutom v znesku 500 gld.
Prosilci za to službo izkazati se morajo poleg znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, da so dovršili ali celo gimnazijo, oziroma celo realko, ali pa spodnjo gimnazijo, oziroma spodnjo realko in trgovinsko šolo.
Prošnje s spričevali o študijah in o dosejanjem poslovanji vložiti je do vštetelega 21. septembra t. l. pri podpisanem ravnateljstvu.
V Ljubljani, dné 1. septembra 1898.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Razglas.

Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1898/99 dné 17. septembra s slovesno službo Božjo v stolni cerkvi. Učenci, ki želé na novo vstopiti v nemški oddelek prvega razreda, naj se, spremljani od svojih starišev ali njih odgovornih zastopnikov, oglašé dné 15. septembra med 9. in 12. uro v ravnateljstvu pisarni ter s seboj prinesó rojstveni list in obiskovalno spričevalo one ljudske šole, katero so v zadnjem času pohajali. — Ker veleslavni c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dné 15. avgusta t. l., št. 2137, ni dovolil, da bi se slovenski oddelek I. razreda razdelil v 2 paralelki, in ker je slavnoisti odredil, da mora izmed učencev, ki so bili meseca julija vzprejeti, 20 prestopiti na c. kr. nižjo gimnazijo, se v tem obroku v slovenski oddelek I. razreda učenci na novo ne bodo vzprejemali. — Vzprejemne skušnje za prvi razred se pričó dné 16. septembra ob 8. uri.

V druge razrede na novo vstopajoči učenci se bodo vzprejemali dné 16. septembra od 9. do 12. ure. Ti naj s seboj prinesó rojstveni list, šolsko spričevalo zadnjega polletja (s potrdilom pravilno naznanjenega odhoda) in ako so bili oproščeni šolnine ali uživali ustanove, tudi dotične dekrete.

Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, naj se oglašé dné 16. septembra od 8. do 12. ure s šolskim spričevalom zadnjega polletja.

Učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem Mestu in Radovljici, in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičini, se smejo po naredbi veleslavnega c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. avgusta l. 1894, št. 2354, na tukajšnji gimnaziji vzprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije v Ljubljani,
dné 31. avgusta 1898. l.

Popolna razprodaja.

A. Zagorjanova trgovina s knjigami in papirjem

nahaja se sedaj
v Ljubljani v Gospodskih ulicah št. 7 v Kunčevi hiši.

Razprodaja se na drobno in debelo vsa zaloga: knjige, pisarniški in pisemski papir, kasete, albume, spominske, vpisne in poslovne knjige, učila, risne in pisne potrebščine, fakture, zavitke, vizitnice itd. itd. pod tvorniško ceno.

Priporoča se za obile naročbe p. n. občinstvu v mestu in na deželi, zlasti gg. trgovcem, pisarnicam, šolskim vodstvom in dijakom početkom šolskega leta.

590 3-1

Dunajska borza.

Dné 1. septembra.	Dné 31. avgusta.	Kreditne srečke, 100 gld.
Skupni državni dolg v notah . . . . . 101 gld. 75 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld. . . . . 164 gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . . . . — > —
Skupni državni dolg v srebru . . . . . 101 > 55 >	5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . . . . 159 > 50 >	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. . . . . 19 > 60 >
Avstrijska zlata renta 4% . . . . . 121 > 50 >	Državne srečke l. 1864, 100 gld. . . . . 193 > 75 >	Rudolfove srečke, 10 gld. . . . . 27 > — >
Avstrijska krona renta 4% 200 kron . . . . . 101 > 45 >	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . . . . 99 > 35 >	Salmove srečke, 40 gld. . . . . 81 > 50 >
Ogerska zlata renta 4% . . . . . 120 > 70 >	Tisine srečke 4%, 100 gld. . . . . 140 > 75 >	St. Genois srečke, 40 gld. . . . . 80 > 20 >
Ogerska krona renta 4% 200 . . . . . 98 > 60 >	Dunavske vravnave srečke 5% . . . . . 130 > — >	Waldsteinove srečke, 20 gld. . . . . 60 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . . . . 904 > — >	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878 . . . . . 109 > 50 >	Ljubljanske srečke . . . . . 23 > 50 >
Kreditne delnice, 160 gld. . . . . 359 > 75 >	Posojilo goriškega mesta . . . . . 112 > — >	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . . . . 154 > — >
London vista . . . . . 120 > 05 >	4% kranjsko deželno posojilo . . . . . 98 > 50 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3395 > — >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. . . . . 58 > 82 >	Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4% . . . . . 98 > 50 >	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. . . . . 443 > — >
20 mark . . . . . 11 > 75 >	Prijotitne obveznice državne železnice . . . . . — > — >	Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . . . . 76 > — >
20 frankov (napoleonodor) . . . . . 9 > 53 >	južne železnice 3% . . . . . 180 > 60 >	Splošna avstrijska stavbinska družba . . . . . 111 > 50 >
Italijanski bankovci . . . . . 44 > 25 >	južne železnice 5% . . . . . 127 > 40 >	Montanska družba avstr. plan. . . . . 163 > 85 >
C. kr. cekini . . . . . 4 > 64 >	dolenjskih železnic 4% . . . . . 99 > 50 >	Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . . . . 168 > 25 >
		Papirnih rubljev 100 . . . . . 127 > 25 >

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestal sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.